

Regelbunden tillsyn i Hammarbyskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Västerås kommun och besökt Hammarbyskolan den 31 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har kommunen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 15 februari 2010. Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hammarbyskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Hammarbyskolan intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Hammarbyskolan

Hammarbyskolan	Antal elever
Förskoleklass	26
Grundskola	167

Källa: Skolans egna uppgifter

Hammarbyskolan ligger i västra skolområdet i Västerås och innefattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1-6. Skolan leds av en rektor tillsammans med en ledningsgrupp bestående av rektorn och en avdelningschef. Tillsynen innefattar förskoleklass samt grundskola årskurserna 1-6.

Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorg behandlas i separata rapporter avseende hela kommunens skolbarnsomsorg.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Hammarbyskolan redovisar kunskapsresultat i årskurs 3 och 5 för svenska och matematik samt även för engelska i årskurs 5 för åren 2007 och 2008. I svenska når 93 procent målen i årskurs 3 samt 85 procent i årskurs 5 år 2008. Motsvarande resultat i matematik i år 89 och 95 procent. Resultaten har förbättrats något i svenska i årskurserna 3 och 5 samt i matematik i årskurs 5 jämfört med året innan.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar skolans statistik att 85 procent når målen i svenska och att 95 procent i matematik år 2008. Jämfört med 2007 har resultaten förbättrats i matematik.

Flickors och pojkars resultat redovisas separat i årskurs 3, dock ej i årskurs 5. Inga nämnvärda skillnader kan urskiljas i årskurs 3. Skolan redovisar i övrigt endast ämnet idrott och hälsa.

Skolinspektionen bedömer att Hammarbyskolan behöver vidta ytterligare åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

I Hammarbyskolan upprättas individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. De planer från grundskolan som Skolinspektionen har tagit del av består av en del där elevens uppförande, ordning och samarbetsförmåga bedöms samt en andra del där elevens kunskaper i svenska, matematik och engelska bedöms mot de nationella målen. Dock saknas bedömning av kunskapsutvecklingen i de övriga ämnena.

Skolinspektionen bedömer att de individuella utvecklingsplanerna behöver utvecklas så att de blir tydligt framåtsyftande samt att mål och skolans insatser tydligare framgår i samtliga ämnen med utgångspunkt i de nationella kursplanerna. Skolinspektionen bedömer vidare att omdömen om kunskapsutvecklingen i samtliga ämnen saknas och skolan behöver åtgärda detta. Skolinspektionen vill i detta sammanhang också påpeka att i den mån den individuella utvecklingsplanen även innehåller omdömen om elevens utveckling i övrigt ska dessa omdömen rymmas inom ramen för läroplanen. Skolan behöver därför se över sina nuvarande bedömningar i ordning och samarbetsförmåga och försäkra sig om att dessa bedömningar ligger inom ramen för det som anges i läroplanen.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt grundskoleförordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Ej relevant	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
I Hammarbyskolan upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd främst i svenska och matematik. I de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framkommer vilka elevens behov är kopplat de nationella målen och hur dessa ska tillgodoses. Däremot redovisas inte hur åtgärderna ska utvärderas.
Skolinspektionen bedömer att skolan, vid behov, behöver upprätta åtgärdsprogram för elever i behov av stöd i andra ämnen än matematik och svenska. Vidare bedömer Skolinspektionen att åtgärdsprogrammen behöver utvecklas när det gäller hur insatta åtgärder ska utvärderas.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska en utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier som har samband med ovan nämnda diskrimineringsgrunder. Det finns inget hinder för skolan att föra samman dessa två planer i ett dokument. Skolinspektionen bedömer dock endast skolans plan mot kränkande behandling.

Enligt förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan ska bl.a. en plan mot kränkande behandling enligt 14 a kap. 8 § skollagen upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Hammarbyskolan har upprättat en likabehandlingsplan som även omfattar förskolan i skolområdet. Enligt skollagen ska varje verksamhet ha en egen plan som utgår från en aktuell kartläggning av skolans behov inom området. Skolans likabehandlingsplan saknar planerade insatser som utgår från en sådan kartläggning. Vidare saknar planen tydliga rutiner för dokumentation. Representeranter från elevrådet har deltagit i upprättandet av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att upprätta en plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot författningarnas krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Undervisning i svenska som andraspråk ska enligt 2 kap. 15-16 § § grundskoleförordningen anordnas för de elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas istället för undervisning i svenska. Beslut om sådan undervisning ska fattas av rektorn.

I Hammarbyskolan finns elever som, enligt skolledning och lärare, är i behov av undervisning i svenska som andraspråk, men som i stället erbjuds särskilt stöd i svenska.

Skolinspektionen bedömer att undervisning i svenska som andraspråk behöver anordnas för de elever som behöver det.

3.1.4 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning**Bedömningspunkter****3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar**Bedömningspunkter****3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av Hammarbyskolans kvalitetsredovisning för år 2008 som är en redovisning av resultat från förskoleklass, grundskola samt skol-

barnomsorg. Kvalitetsredovisningen innehåller beskrivningar av kunskapsutvecklingen i förhållande till nationella mål, underlag för bedömning, knapphändiga analyser och bedömningar av måluppfyllelsen samt åtgärder som behöver vidtas för bättre måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen finns en resultatsammanställning av elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 och 5 i svenska, matematik och i engelska och idrott och hälsa i årskurs 5. Resultat i förhållande till de nationella målen i de övriga ämnena i årskurs 5 saknas. Det saknas även en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Skolinspektionen bedömer därmed att skolan inte tillfullo uppfyller de krav som förordningen ställer och därför behöver åtgärdas.

Stockholm 13 november 2009

Marita Bergman

Sture Löf